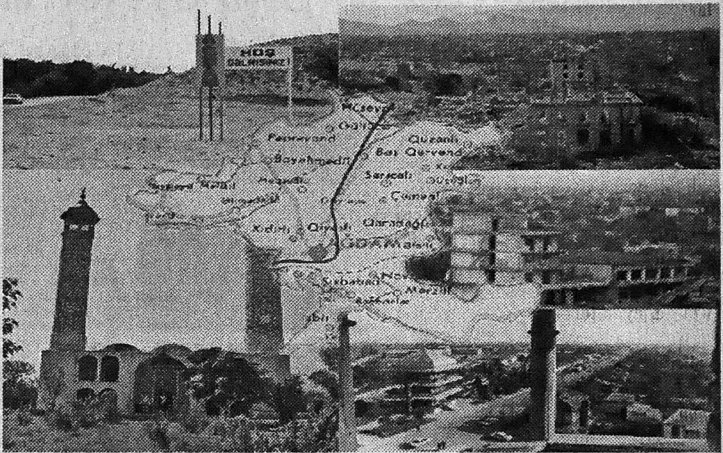

Ağdamın işğalından 22 il ötdü

23 iyul 1993-cü ildə birinci Qarabağ müharibəsinin ən genişmiqyaslı əməliyyatlarından biri baş verib

Ağdam rayonunun işğalından 22 il ötdü. 23 iyul 1993-cü ildə birinci Qarabağ müharibəsinin ən genişmiqyaslı əməliyyatlarından biri baş verib. 1993-cü ilin iyun-iyul aylarında Gəncə və Bakıda baş verən hadisələr ermənilərə Qarabağ cəbhəsində hücum əməliyyatlarını genişləndirmək imkanı verir. Ağdam üzərinə edilən birinci hücum nəticəsiz qaldığından ermənilər qüvvəni Ağdərə istiqamətində cəmləşdirir. İyunun 26-da Ağdərə düşmən əlinə keçir. Bunun ardınca ermənilərin iki ordu korpusu Ağdam istiqamətində əməliyyata başlayır. Erməni ordusuna qarşı əsasən könüllülərdən ibarət və düşməndən sayca az olan Azərbaycanın Milli Ordusu dururdu. 42 gün davam edən döyüş Ağdamın işğalı ilə sona çatır.

Ağdamın işğaldan əvvəl 88 min 395 hektar ərazisi, 1 şəhəri, 119 kənd və qəsəbəsi olub. 1993-cü ilədək rayonun 1736 hektar dövlət meşəsi, 710 hektar kolxoz meşəsi, 560 hektar yol, su və kanal kənarı, şəhərətrafi meşə sahələri var idi. Ağdam rayonun ümumi ehtiyatları 64863 min m³ olan mişar daşı, 140464 min ton Çobandağ əhəngdaşı, 44708 min ton Boyxəmədi və 25197 min ton Şorbulaq gil yataqları işğal olunmuş ərazilərdə qalıb. Rayon ərazisindən keçən ən iri çay olan Xaçınçayın uzunluğu 104 km, su toplayıcı sahəsi isə 657 kv.kilometrdir.

Ağdam şəhərində yaşı 150-250 ilədək olan 14 ədəd Şərq çınarı, Boyxəmədi kəndi ətrafında isə yaşı 400 ilə çatan 71 ədəd Şərq çınarı təbiət abidəsi kimi qorunurdu. Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin

“İşğal olmuş Azərbaycan ərazilərində ətraf mühitə və təbii sərvətlərə dağıdıcı təsiri müəyyənləşdirən (izləyən) operativ mərkəz”i işğaldan sonrakı dövrlərdə rayon ərazisində təbii sərvətlərin ermənilər tərəfindən dağıdılmasına dair aşağıdakı faktları aşkar edib. İşğal olunmuş ərazilərdən yaşı 400-ə çatan şərq çınarı növündən olan ağacların doğranaq Ermənistan istiqamətində aparılması və iri gövdəli ağacların qırılaraq yığıldığı müşahidə edilib.

Rayonun işğal altında olan Novruzlu, Yusifcanlı, Mərzili, Baş Qorvənd, Kəngərli, Çəlik, Qaradağlı-Kəngərli, Göytəpə, Gülçülük kəndlərində və Uzundərə, Yedixırman, Şahbulaq dağ massivlərində erməni hərbiçiləri tərəfindən ümumilikdə 17457 hektar otlaq sahəsi yandırılıb. Yanğın zamanı “Qırmızı kitab”a və Beynəlxalq Təbiəti Mühafizə İttifaqının “Qırmızı siyahısına” düşmüş müxtəlif sayda turac, qırqovul və gürzə məhv olub.

ABŞ-ın Azərbaycandakı keçmiş səfiri Metyu Brayza ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olduğu dövrdə Ağdamın işğalının 15-ci ildönümündə işğal altında olan Ağdamı görərək dəhşətə gəldiyini demişdir: “Ağdamda gördüklərim məni dəhşətə gətirdi. Böyük bir şəhər xarabazarlığa çevrilmişdi. Mən polyakam. Ağdamın işğalı mənə İkinci Dünya müharibəsində Varşavanın düşdüyü günü xatırlatdı. Faşistlər Varşavanı darmadağın etmişdilər”.